

TROTS OP VERLEDEDEN

Speciale fietsroute in Hanzejaar

Even pauzeren langs de mooie IJssel.
FOTO'S
MARKETING
OOST_IJSSEL-
DELTA/GIJS
VERSTEEG, IRIS
VAN DEN BROEK,
JOOP DUIJS

Oost-Nederland hangt met ingang van dit weekeinde de slingers op. Om het 800 jaar oude gedachtegoed van het ooit zo machtige Hanzeverbond te eren, vieren Zutphen, Deventer, Doesburg, Hattem, Zwolle, Kampen, Hasselt, Elburg en Harderwijk het Hanzejaar. Wij stapten alvast op de fiets om een deel van de speciale fietsroute af te leggen.

door Joop Duijs

In de middeleeuwen ontstond het Hanzeverbond, een samenwerkingsverband van handelaren en steden rond de Noordzee en de Oostzee. Negen Nederlandse steden dreven driftig handel met het Duitse Hamburg, Lübeck, Keulen en Bremen, maar ook met steden in België, Polen en Noorwegen.

Wij volgen een deel van de 450 kilometer lange Hanzestedenfietsroute die het Duitse Neuss met Harderwijk verbindt. We vertrekken bij het treinstation van Dieren aan de rand van de Veluwe, maar we zijn nog niet buiten het monumentale dorp of we rijden het platteland al op. Wanneer we na een paar kilometer de

rijver de IJssel willen oversteken, pakken we de veerpont naar Bronkhorst. Het pontje van Dirk Wijers (70) die op zijn 24e al aan het roer stond, staat al jaren te koop. Hoewel ook zijn opa en vader het veer runden, is Dirk er langzamerhand klaar mee. Verdwijning van het veer zou voor het prachtige stadje Bronkhorst een gevoelige adering zijn, want het is zeer geliefd bij wandelaars en fietsers. Dat blijkt wanneer we gaan lunchen, want de terrassen zitten vol met actieve 'ouwe knarren'.

Weer op de fiets spotten we het eerste ooievaarsnest. Een voorbode van veel meeuvers die hard bezig zijn hun nest te bouwen of te renoveren. Het is lente en we

zien dan ook veel fietsers. De hazen rennen weer in de weilanden terwijl in het struikgewas de vogels fluiten dat het een lieve lust heeft.

Druk

Ook de mens komt langzaam uit zijn winterslaap. Nadat we in Zutphen zijn aangekomen, is het gezellig druk op straat. Hoewel het weer nog niet echt overhoudt, lopen de eersten al stoer in T-shirt en staan vaders en moeders met hun kinderen in de rij voor een ijsje.

Wat is Zutphen een gezellige stad! Oude, gotische gevels verraden de vroegere rijk-

Gotische gevels verraden oude rijkdom

dom van de Hanzestad. Voorspoed die zo'n 800 jaar geleden werd gebracht door die prachtige, slingerende IJssel die toen nog een open verbinding met zee had. Over de rivier transporteerden volgeladen, ongeveer dertig meter lange koggeschepen waardevolle koopwaren van en naar de Oostzeelands en het Duitse achterland. Ze vervoerden zout, vis, granen, hout, bier, wijn, boter, laken, bijenwas en dierenhuiden.

Zo ontstonden welvarende handelssteden waarvan sommige, zoals Zutphen en Deventer, met stadsmuren en grachten werden verstevigd om zich tegen vijanden als de Vikingen te beschermen. Om veilig-

ger te reizen en goedkoper te werken, sloten de steden zich bij de Hanze aan. Zo kwam men ook sterker tegenover de machtige landsheren te staan. In de vijftiende eeuw kwam door de opkomst van de VOC in Holland en Zeeland de Oostzeehandel ten einde.

EEUWENOUW

We parkeren de fiets en wandelen door de pittoreske straatjes en steegjes langs stadspoorten, groene hofjes en historische panden naar de Sint Walburgiskerk die in 1105 werd ingewijd. Vooral de librije, oftewel de leeszaal, is wereldberoemd, met eeuwenoude boeken van Erasmus en Copernicus en de eerste Nederlandse Staten-

Acht etappes

Je kunt de Hanzesteden-fietsroute die 450 kilometer lang is, over acht etappes verdelen. De route is te volgen via het fietsknooppuntensysteem en in Duitsland deels via de Rijnfietsroute. Ook is het mogelijk rond de Hanzesteden lusjes van 40 à 50 kilometer te rijden, een leuke manier om de prachtige omgeving te verkennen.
visithanzesteden.nl/hanzerondjes

De Hanzesteden-fietsroute is in etappes af te leggen.

bijbel. De dikke pillen zijn vastgeketend om diefstal te voorkomen; alleen het Italiaanse Cesena bezit ook zo'n unieke 'ketting'-bibliotheek.

Zutphen, ook wel de Torenstad genoemd, bezit maar liefst 400 rijksmonumenten. Zoals het tegenover de Walburgiskerk gelegen voormalige raadhuis dat in de film *Een brug te ver* als Duits hoofdkwartier fungeerde.

KOEPSEL

Daar is ook het Stedelijk Museum gelegen, een van de zeven musea die de stad rijk is, met als entree de uit 1697 daterende Schelpenkoepel. Loop ook even binnen bij de bibliotheek die in de Broederkerk is gevestigd. Je zult hier je boek maar mogen lenen! In Zutphen hier en daar winkels van bekende grote ketens, maar de overgrote meerderheid van het winkelaanbod wordt bepaald door eigen middenstand. Houden zo.

We gaan weer in het zadel, want twintig kilometer verder wacht nog zo'n Hanzepar: Deventer. We fietsen grote stukken strak langs de IJssel die prachtig glinstert in het lentezonnetje. De koekstad is, anders dan Zutphen, meer een 'wereldse' stad.

EXOTISCH

Deventer is niet alleen historisch rijk, maar ook ultramodern. Zaterdag staat er een heerlijke markt op de Brink, waar je uit je dak kunt gaan als je op zoek bent naar een exotisch hapje. Rondom liggen terrassen en het in 2016 geopende stadhuis tegenover de Lebuiniskerk. Genoemd naar de Engelse bisschop die daar in 768 een kerk vestigde nadat hij de IJssel was overgestoken.

Omdat alle ramen van de kerk verschillend zijn, bedacht kunstenaar Loes ten Anscher om de vensters van het nieuwe stadhuis steeds een ander aanzicht te geven. Omdat je vroeger bij de aanvraag van je paspoort verplicht was je vingerafdruk af te geven, gebruikte zij de vingeraf-

druk van 2264 uitverkoren inwoners om het uiterlijk van het prachtige stadhuis een eigen gezicht te geven. Missie geslaagd!

Ook in Deventer mooie oude straatjes. We bewonderen de Bergkerk die begin dertiende eeuw door de bisschop van Riga werd ingewijd en die met tufsteen uit de Eifel werd gebouwd. Ook gaan we langs in de Sandrasteeg waar het oudste stenen huis van Nederland is te zien.

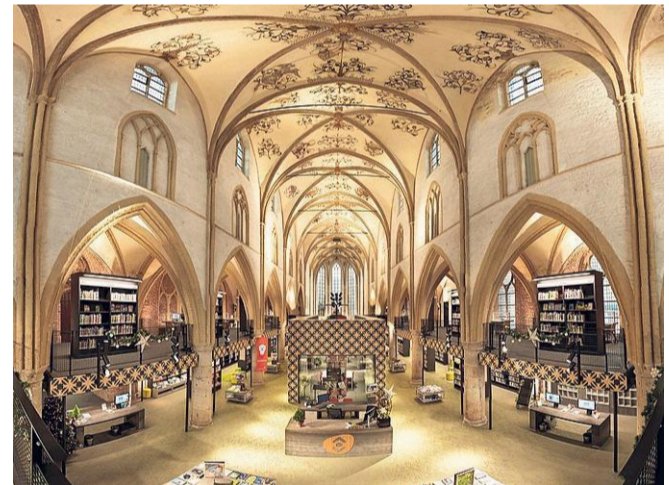
Herinneringen aan een tijd dat Amsterdam nog in het moeras lag en het Binnenhof nog moest worden gebouwd. Mogen ze in Oost-Nederland een beetje trots op hun verleden zijn?

Fraaie panden in Deventer.

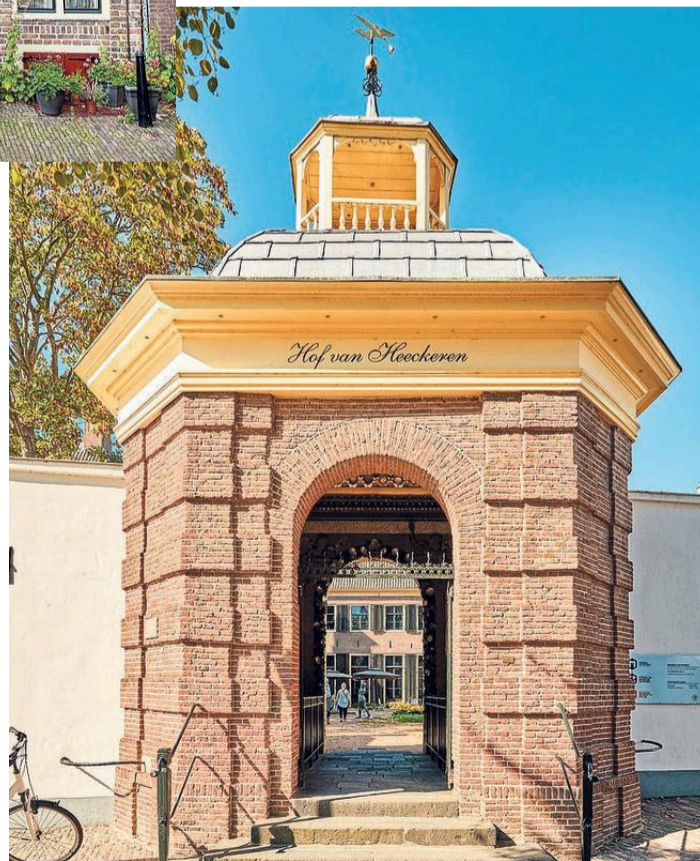
De Berkelruïne in Zutphen is 700 jaar oud.

De bibliotheek in de Broederkerk mag er beslist zijn.

Het Bergkwartier is een gezellige buurt bij het centrum van Deventer.

De Schelpenkoepel uit 1697 werd ingelegd met (toen nog) zeldzame schelpen, meegebracht door zeelui.

Uitbundig feestjaar

De aftrap van het Hanzejaar vindt dit weekeinde plaats in Kampen met het zogenoemde koggejagen: met een touw een boot door de rivier trekken. Verderop in het jaar staan honderden activiteiten op het programma op het gebied van kunst, muziek, cultuur, educatie, erfgoed, sport en economie.

Zo kun je op 13 en 14 mei in alle negen Hanzesteden het speciale 'Hanze Escape Event' spelen. Op 14 oktober barsten tijdens '24-uur Hanze' de Hanzesteden uit hun voegen met een cultureel programma en de laatste negen dagen van het jaar kun je meedoen met 'Kleur de Hanze'.

hanzejaar2023.nl

In de Oude Mariakerk (Nieuwe Markt 35, Deventer) is vanaf 15 april elke woensdag, vrijdag en zaterdag gratis de Hanze Experience te beleven. Ruim een kwartier onderga je een schouwspel over de IJssel, zet je voet aan wal in het middeleeuwse Deventer en kom je alles over de handel, jaarmarkten, cultuur en religie uit die welvarende tijd te weten.

museumdewaag.nl